

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolično pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Manifestačni shod za slovenska vseučilišča v Pragi.

Dne 1. junija se je vršil v mestni dvorani v Pragi velikanski manifestačni shod v prilog slovenskih vseučilišč pod protektoratom praškega občinskega sveta. Udeležba je bila sijajna: zastopniki obč. sveta, profesorji univerze in tehnike, zastopniki raznih drugih korporacij in družtev, zlasti se je zbralo mnogo češkega ženstva.

Točno ob 10. uri otvori podžupan praški, gosp. dr. Frič, shod, pozdravi z iskrenimi besedami navzoče, zlasti lepo zastopano ženstvo in pa univerzitetne profesorje. Za predsednika shodu predlaga obč. svetnika g. dr. Nováka, za podpredsednika vseučilišnega profesorja g. dr. Reinsberga, ki sta bila oba z vsklikom izvoljena.

Na to da predsednik dr. Novák besedo rektorju univerze, g. prof. dr. Sýkory, ki omenja, da se je posebno lansko leto jelo pojavljati burno gibanje za ustanovitev slovenskih večjih šol, o čemur pričajo neštivilne peticije in neštivilni manifestačni shodi. Potem razpravlja o potrebi ustanovitve druge češke univerze na Moravskem, se spominja s toplimi besedami slovenske in rusinske univerze ter dokazuje, da je ustanovitev teh dveh zavodov opravičena. Izreka upanje, da se bodo skoraj uresničile nade ter kliče v to ime »Slava!«

Rektor češke tehnike, g. prof. dr. G. Blažek, pravi, da vidi v tem gibanju boj narodov za svoj obstanek, kateri boj je njihova sveta naloga. Vlada bi dala, toda Nemci so nasprotni, ker so sploh nasprotni vsakemu slovanskemu kulturnemu napredovanju. Poglejmo boj za celjsko gimnazijo! Kdor ima univerzo, ima tudi moč. Kakor so se janičarji borili zoper svoje očete, svoje brate, tako hočejo tudi Nemci na svojih nemških vzgojevališčih

vzgojiti slovansko deco v nemškem duhu, da potem nastopi zoper lastno mater; tako počenjanje je — zločinstvo. Boj zoper slovansko inteligencijo se je razširil tudi na Nemško, kjer se je na kielski univerzi prepovedalo obiskovanje vsem Slovanom iz Rusije in Avstrije. To je znamenje, da ni Mommsen osamljen, ampak da je sto in sto nemškonalionalnih profesorjev istega nazora. Slovanska veda in znanost procvita samostojno. Prepričan je, da Slovani kot humanisti ne zapro svojih univerz drugim narodom, ampak jih odpro na stečaj, zatorej: živi, rasti visoka šola slovanska! — Temu govoru je sledilo dolgotrajno odobravanje.

Predsednik univerzne komisije, gosp. F. Sis, je omenjal zgodovino boja za drugo češko univerzo ter navajal dejstva, vsled katerih je ustanovitev tega zavoda opravičena,

Zahtevo po slovenskem vseučilišču je utemeljeval g. pravnik Rudolf Šega. G. Hošovskij je govoril v prilog ustanovitve rusinske univerze v Lvovu.

Gospa Eliška z Purkyňů je v imenu čeških žen in mater pozdravljala shod ter zatrjevala, da so tudi one edine z vsemi drugimi v tem boju.

V imenu mladočeškega kluba je govoril g. državni poslanec dr. Pantůček. Označil je postopanje svojega kluba glede tega vprašanja. Izjavlja, da bodo vedno solidarni v vprašanju slovenskih univerz z drugimi slovanskimi poslanci ne le vsled njihovega programa, ampak pred vsem iz slovanske vzajemnosti.

Potem se prečitajo došle brzovjavke. Iz Ljubljane: »Vas narodnjake in narodnjakinje češke, ki se potegujete za naše tudi upravičene zahteve po geslu »z združenimi močmi k istemu cilju« — pozdravlja iz dna svoje duše župan Hribar.«

Z Dunaja: akad. društvo »Slovenija«: »Ko Čeh in Slovenec rama ob rami zahtevata svoje pravo, nam raste nada. Zborovalcem slava!

Iz Gradca: »Slovensko akad. društvo »Triglav« v štirskem Gradcu oduševljeno pozdravlja vse na današnjem shodu zbrane, sosebno akademične zastopnike velikega naroda češkega, ki zahtevajo pravico za-se, nikdar ne pozabi svojih bratov. Živele univerze češko-moravska, maloruska in slovenska, ki naj bi pospeševale slovansko kulturo, pa tudi medsebojno vzajemnost treh celih slovanskih narodov.«

Razven teh brzovjavk je prišlo še mnogo drugih iz Češke in Moravske.

Na to se zahvali predsednik gosp. dr. Novák govornikom ter zaključi shod.

Naše sodne razmere.

Govor poslanca dr. Ploja v seji državne zbornice dne 21. maja t. l.

(Dalje.)

Gospoda moja! V poznejšem delu svojega govora bom prišel nazaj na to, kakšno gmotno škodo provzroča ta način nameščanja in ta sistem na Spodnjem Štajerskem in Koroškem kmetskemu prebivalstvu, ki išče svojih pravic, in dokazal bom tudi, kako se vsled tega načina nameščanja delajo moderna načela, ki so v našem civilnem pravdnem redu za večji del prebivalstva na Spodnjem Štajerskem pravzaprav iluzorna. (Pač res!)

Omenil sem že, da že nekaj časa sem spodnještajerski Slovenec ne dobi v svoji domovini sodne službe, da se slovenski sodniki, kolikor jih je še tačas v službi na Štajerskem, pri povišanju itd. vedno imenujejo za Kranjsko.

Tudi sem rekel, da je namen tega imenovanja prav jasen. Služi le v to, da se nemštvo na Spodnjem Štajerskem ojači, da si opomore nemštvo, posebno v mestih Celju in Ptuj in v trgih ter se podpirajo s tem germanizatorična prizadevanja. (Tako je!)

V tem trenutku, ko izpregovorim besedo »germanizatorična prizadevanja«, spominjam se prav živo na neki govor, ki ga

je imel tukaj gospod tovariš dr. Pommer povodom visokošolske debate.

Ako se prav spominjam, se je vršila ta debata dne 17. aprila t. l. (Klici: Ah, dr. Pommer beži! — Veselost.) Gospod poslanec Pommer je tačas govoril o »načelnem, leta sem vztrajno nadaljevanem sloveniziranju cele spodnje pokrajine.«

Govoril je tudi o narodnih odpadnikih. Odkrito priznam, da mi je žal, da se je gospod poslanec dr. Pommer tako hitro poprijel zajetje navade, zakaj izjaviti moram: ako ni vodila gospoda poslanc dr. Pommerja slepa strast, naravnost bolehalo prizadevanje pretiravati, se odlikovati v narodni nestrpnosti v onem trenutku, ne bil bi tega izrekel, gotovo bi ne bil mogel biti tako nespameten, da se je dotaknil v tej zbornici za Nemce tako kočljivega predmeta.

Čutim se dolžnega, da tukaj ovržem legendo, kakršna se nam deloma natveza v govoru gospoda poslanc dr. Pommerja. Čutim se dolžnega tukaj konstatovati, da ako se ima kdo pritoževati nad narodnimi odpadniki, so to gotovo le Slovenci, in če se more kdo veseliti narodnih odpadnikov, so to gotovo le Nemci na Spodnjem Štajerskem. (Pritrjevanje.) Zakaj največji del nemške inteligence se je — zato lahko navedem dejstev — v zadnjih 50 letih rekrutiral na Spodnjem Štajerskem iz krogov slovenskega prebivalstva in reči smem, velik del spodnještajerskega nemškega prebivalstva sestoji iz pristašev slovenskega naroda.

Za vzgled bi navedel, da biva blizu Ptuja kmetska rodbina z imenom Blagatinšek, in da je iz te rodbine izšel mož, ki je igral pozneje veliko vlogo na Štajerskem in tudi v Avstriji kot politik, da, kakor vodja štajerskih Nemcev. Ta mož z očetovim imenom Blagatinšek, se je imenoval pozneje, ko je bil za svoje zasluge za deželo Štajersko, katere zasluge mu priznomo brez nevoščljivosti, povzdignjen v plemski stan, »Ritter von Kaiserfeld«

LISTEK.

Vseučiliški Zbornik.

(Sestavila Janko Polec in Bogumil Senekovič. Založil Lavoslav Schwentner. Natisnil Anton Slatnar v Kamniku.)

Gotovo je bil »Vseučiliški Zbornik« najprimernejše in najlepše darilo, ki je bilo poklonjeno slovanskim časnikarjem, ko so obiskali belo Ljubljano. Prepričali se bodo, da je slovenski narod vsestransko sposoben za svoje lastno vseučilišče, saj jim bo ta knjiga tudi dober zgodovinski voditelj pri njihovem boju za naše pravične zahteve. Toda tudi splošno je ta knjiga pri vseučilišni akciji največjega pomena. Gg. Polec in Senekovič sta šla z neustrašenostjo in z navdušenjem na to ne majhno delo. Sam sem imel priliko, opazovati ju pri tem njihovem delu Brskala sta po zaprašenih listinah, iskala novih virov, iz katerih bi mogla črpati. V resnici najdemo precej novih dejstev v tej knjigi. Odpirajo se nam veliki deli slovenske kulturne zgodovine. Vidimo one obupne boje, katere je bojeval slovenski narod, da bi se obdržal v isti kulturni črti z drugimi narodi. In iz vseh teh bojev odseva žalostno dejstvo, da so bili uprav oni faktorji, ki imajo v prvi vrsti skrbeti za razvoj vsakega avstrijskega naroda, krivi, da je slovensko šolstvo še danes

na tako prav sramotni stopnji, da je slovansko vseučiliško vprašanje še danes nerešeno.

Najbolj zanimiv je gotovo prvi del knjige: »Zgod. črtice o ljubljanskem vseučiliškem vprašanju«. Tu vidimo, da je bil slovenski narod že v 16. stoletju sposoben, imeti v Ljubljani svoje lastno vseučilišče. L. 1596. je bilo rojstno leto velikih šol v Ljubljani. To vseučilišče je bil takozvani jezuitski kolegij, o katerem sta pisatelja prav dobro dokazala, da je imel popoln značaj velikih šol.

Toda že od nekdaj smo bili Slovenci nekaj »nebodigatreba« naši vladi. Dobili smo svoje vseučilišče — pa ga zopet izgubili. Tako se je nas do l. 1849. vodilo za nos. Toda leta 1849. je Ljubljani za vedno odklenkalo. Vse prošnje so bile zastonj — Slovenci smo ostali brez lastnega vseučilišča.

Tako nas dovede knjiga polagoma do najnovejše dobe, ko je zahteva Slovencev po lastnem vseučilišču uprav z elementarno silo vdarila na dan. »Najnovejša kronika« se začne s shodom jugoslovanskih akademikov v Gradcu dne 7. novembra 1901. Temu shodu sledé popisi raznih shodov in manifestacij po slovanskih avstrijskih deželah. V drugem oddelku čitamo o peticijah za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. In tretji oddelek

nam podaja časniške glasove o tej akciji. Naposled je še ona znamenita vseučiliška razprava v državnem zboru dne 6. decembra 1901. Dobro je, da so se poleg slovenskih govorov podali tudi govori nemških contra-govornikov. Vsaj vidimo, s kakšnim orožjem se bojuje naši nasprotniki zoper našo zahtevo. O stvarnih protidokazih v teh neduhovitih govorihi niti sluha ni, tu vlada le ono nizko sredstvo — ironiziranje, zasmehovanje. Tako je ohranjen tudi slavni »achtung na cuk« celjskega poslanc prof. Pommerja...

Knjiga ima tudi tri slike treh univerzitetnih profesorjev, ki so v dobi 1850.—1854. na graški univerzi predavali v slovanskem jeziku, in sicer dr. Krajnc, dr. Kopača in dr. Skedla.

Gg. Polcu in Senekoviču se je namera popolnoma posrečila. Podala sta delo, ki ni le znamenito v tej akciji, knjiga je tupatam tudi znanstvenega pomena... Politikom boče ta lepa in debela, vkusno tiskana knjiga repertorij slovenskih šolskopoličnih vprašanj od 16. veka nadalje, učitelstvu vseh vrst pa najpopolnejša slika šolskih razmer na Slovenskem.

Z minuciozno natančnostjo sta zabeležila sestavljalca knjige vsak korak naprej v napredovanju našega šolstva, a tudi vsak udarec po njem in po naših zaslužnih ter požrtvovalnih prvoboriteljih.

Zato pa je ta knjiga v prvi vrsti na-

menjena šolskim krogom, profesorjem, učiteljem in dijaštvu. V nobeni srednješolski in učiteljski knjižnici bi ne smel manjkati »Vseučiliški Zbornik«, ki podaja vse gradivo agitaciji in zlasti javnim predavanjem v razširitev zanimanja za slovansko vseučilišče!

Upajmo, da tudi drugače ne ostane ta knjiga brez vspeha. Morda nista gg. pisatelja te knjige za to spisala, da bi se prašila v skladiščih Schwentnerjevih. Kakor narodno sv. pismo naj leži ta knjiga na mizi vsake slovenske hiše, saj je vprašanje, o kojem se razpravlja v njej, največjega pomena za vse Slovenstvo. Tako bode lahko slovenski gospodar tujcu, ki pride pod njegovo gostoljubno streho, pokazal, kako se v blaženi Avstriji skrbi za kulturno napredovanje slovenskega naroda....

Gospod L. Schwentner je žrtvoval veliko svoto za ta »Zbornik«, zato pa naj najde dovolj odjemnikov, da ne bo trpel izgube! Zanimanje za slovensko vseučilišče naj prodré tudi v najnižje sloje, da se bo zavedal ves narod potrebe vseučilišča ter da bodo delali vsi sloji in vsi stanovi za zmago, ki se završi s tem, da se otvori v Beli Ljubljani hram vseh Muz: slovenska univerza!

V Kraljevih Vinogradih, dne 26. majnika 1902. Rud. Šega.

ter so ga sploh imenovali prvega Nemca na Štajerskem«.

Slovenci smo potemtakem dali štajerskim Nemcem »prvega Nemca«.

Vprašal bi gospoda poslanca dr. Pommerja, ki je polagal posebno odvažnost na to, da imajo nekateri pristaši slovenske narodnosti na Spodnjem Štajerskem ime nemškega glasu ter so vsled tega po njegovi teoriji narodni odpadniki, kakšen glas ima ime štajerskega deželnega odbornika dr. Kokoschinegga?

Gotovo ima slovenski glas in vkljub temu je dr. Kokoschinegg — rodom Slovenec, sedaj Nemec — nemški zaupnik v deželni zbor.

V nekem spodnještajerskem listu čitam poročilo o takozvanem protestnem shodu, kakršnen se je vršil v Celju meseca marca t. l., po glasovanju o znani resoluciji glede nemško-slovenske nižje gimnazije v Celju.

Edini govorniki, ki so tukaj nastopali, so imeli sledeča imena: Jabornegg, Negri, Ambroschitz, Mravlag in Jesenko. Gospoda moja! Ta imena pač nimajo na sebi nič nemškega glasu. (Veselost.) To so ljudje, kojih očetje ali dedje so bili še poštenj Slovenci iz prepričanja.

Kaj naj rečem o imenu celjskega podžupana Rakuscha, ki je priznalo slovensko ime? Kaj naj rečem k imenu Kowatschitsch, Glantschnigg, Stepischnigg? To so vseskozi rojeni Slovenci, ki so pozneje, ne vem iz kakih vzrokov, prestopili v nemški tabor in postali tam ravno najdelavnejši.

Gotovo se ne dotikam rad tukaj tega predmeta, kajti odkrito izjavljam, da se mi zdijo ti dokazi in navajanja prav malenkostna; zakaj po mojem nazoru je pripadnje h kateri narodnosti stvar čustva, prepričanja, nikdar paise ne more sklepati na pripadnje iz zunanjih znakov, kakor iz glasu imena.

Jaz pač nisem bil nikoli v svojem življenju za narodno spreobračanje, ker sem bil vedno teh nazorov, da taki ljudje, ki v poznejših letih iz kakršnihkoli materialnih vzrokov preidejo v nasprotni tabor, nadomestijo pomanjkanje čustva, resnično narodnega čutenja in mišljenja navadno z glasnim kričanjem, z zunanostjo.

Taki ljudje pa bolj ovirajo in zadržujejo naravni tok narodnega razvoja, kakor pa ga pospešujejo. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 3. junija.

Državni zbor.

Včerašnja seja se je vršila v znamenju nujnega predloga Daszynskega in tovarišev zaradi krvavih dogodkov v Lvovu. Govornik navaja, da je vojaštvo izstrelilo na štrajkujoče zidarje deset salv ter je bilo mrtvih 15 delavcev, več pa ranjenih. Ministrski predsednik ni vedel dati pojasnila, češ, da o dogodku le toliko ve, koliko so prinesli časniki v brzojavkah. Sprejel se je nujni predlog, naj poda vlada nemudoma pojasnila. Potem se je sprejel program za 'prihodnje dni državnozbornskega zasedanja, kakor ga je predlagal poslanec Kathrein. Vsled tega sporeda je prišel včeraj v razpravo zakon o davčni olajšavi za poslopja z zdravimi in ceninimi delavskimi stanovanji. Predsedstvo je nameravalo imeti celi teden seje ter v soboto zasedanje zaključiti. Ker pa Ogrji ne pustijo, da bi se zavlačeval sklep delegacij, bo morala državna zbornica zaradi delegacij svoje seje pretrgati ter jih bo nadaljevala v torek. Sklep državnozbornskega zasedanja bo potemtakem dne 14. t. m.

Francosko-italijanska zveza in Anglija.

»Westminster Gazette je prinesla članek, podpisan »Diplomaticus«, ki se bavi s posledicami obnove trozveze in nove francosko-italijanske pogodbe ter s položajem za Anglijo. Članek trdi, da francosko-italijanska pogodba ni obrnjena proti trozvezi, nego proti Angliji, ki se je bila l. 1887. zvezala z Italijo. Ta zveza je sedaj docela porušena. Nova zveza hoče izpremeniti razmere v Sredozemskem morju ter daje Franciji svobodno roko glede Maroka. Anglija je skratka v Sredozemskem morju izolirana. Angleški interesi vsled tega niso v nevarnosti, a vendar slabo zavarovani. Italijansko-angleška zveza je bila obrnjena proti namenu Avstrije glede Albanije in proti

namenu Francije glede Maroka. Danes te zveze ni več, zato delata Avstrija in Francija kar hočeta. »Mogoče pa je« — piše »Diplomaticus« — »da pokličejo Italijani, še predno pride do eksplozije v Maroku, na pomoč Angleže, da jim pomorejo upreti se prodiranju Avstrije proti jugu Novega Bazarja. Potem bodo trdili Italijani, da je pogodba z leta 1887. še v veljavi. A Angleži bodo zahtevali, da se Italija prej odpoje zvezi s Francijo ali pa ji ne pomorejo!«

Vojna v Arabiji.

Dogodki v Yemenu postajajo sila resni. Ustaja se širi, staro sovraštvo med Arabci in Turki se pojavlja strastno. Načelnik ustašev je Hamid Eddin, sorodnik onega Imana Šefar-Eddina, ki se je nekaj uprl Turčiji, se z njo pogajal, a bil kruto ogoljufan. Turki so arabske talnike izdajalsko pomorili. Hamid Eddin ima 150.000, ki so dobro oboroženi s puškami in topovi. Vse to orožje se vzeli Arabci Turkom v Senaarju. Ustaši so obkolili turške čete. Vali v Yemenu se je komaj rešil, dasi ima 60 batalionov turških čet. Dobi jih še 40, ki pa so sestavljeni večinoma iz sirskih Arabcev ter so zato nezanesljivi. Ti Arabci sovražijo svoje turške častnike ter je nevarnost, da zbeže na stran ustaških rojakov. Turki se boje, da se dvigne vsa Arabija ter da odpade od Turčije. Celo v Yildiz-Kiosku v Carigradu vživajo ustaši simpatije. Arabci si hočejo izvoliti svojega kalifa, katerega bodo priznali vsi afričanski in drugi mohamedanci. S tem je panislamizmus izjalovljen.

Nova nastaja boksajev.

»Daily Mail« je dobil iz Shanghai poročilo, da so se začeli boksarji v pokrajini Szetschnau iznova gibati ter so naznanili uradnikom v Yangsienu, da hočejo pobiti vse tujce. Več katoliških in protestantovskih cerkev so ustaši že porušili ter mnogo oseb pomorili in oropali. Boksarji derejo skupaj iz vseh vasi, vlada pa je poslala svoje čete, da ustajo zatero. Pokrajina Szvtschau leži v srcu Kitajske na desnem bregu Yangtsekianga.

Najnovejše politične vesti.

Zoper ustanovitev poljskega učiteljskega v Tešinu je prišla včeraj protestirat k naučnemu ministru in ministrskemu predsedniku deputacija ondote občinjskega sveta pod vodstvom župana in poslanca Demela. Deputacija je prosila ministra, ako se že ustanovitev nikakor ne da preprečiti, naj se odreče poljskemu zavodu vsaj vsaka subvencija in podržavljenje. — Davek na vozne liste. Finančni minister Böhm-Bawerk je baje izjavil, da rajši odstopi, kakor da bi moral pripraviti proračun za leto 1903. brez omenjenega davka. — Začasni predsednik francoske zbornice je izvoljen Leon Bourgeois. — Avstrijski drž. proračun, kakor sta ga sprejeli obe zbornici s finančnim zakonom vred, znaša 1.689,116.863 K izdatkov in 1.690,182.264 K dohodkov. — Nemiri na Ruskem. Mesto Saratow so napadli kmetje iz okolice ter porušili nad polovico hiš. Guverner je zbežal. V Sibiriji je odposlanih 42 dijakov in 5 profesorjev varšavskega vseučilišča. — Davek na žganje je znašal lansko leto v Avstriji 7,957.178 K. Pri tem so udeležene naše pokrajine: Kranjska s 360.086 kron, Štajerska s 372.192 kron in Koroška s 240.370 K. — Papež in Stadler. Vsled preklica v znani zadevi sv. Jerolima je sedaj papež odtegnil nad Stadlerjem izdano cenzuro.

Dopisi.

Od Sv. Križa pri Litiji. Lepo jutro je bilo na Telovo, da ga še ni bilo letos in tudi drugače prijazni Sv. Križ je bil v praznični obleki — okičen z zastavami — seveda največ belo-rumenimi. Mislim sem si takoj, da je to gotovo kraj, kjer ne najdeš iz lepa kakega liberalca in nistem se motil. Bil sem v nekaterih gostilnah ter iskal po mizah in stenaš »Slov. Narod«, ali ni ga bilo dobiti. Samo »Slovenec«, »Dol. Novice« in »Dihurja« so mi ponujali.

No, kak svobodomiseln človek se pa vendar še nahaja tu in diha čisti do-

lenjski zrak. Izvedel sem, da se o »Narodu« tu ne sme govoriti, kajti sicer bi mi slaba pela. Bil je nekdo naročnik na »Narod«, ali klerikalni gonjači so mu zapretili, da bo moral pobrati šila in kopita ali pa da ga snedo, če »Naroda« ne opusti.

Po maši je bila običajna procesija, pri kateri je glavno ulogo igrala »Marijina družba«, žal, da je iz večine obrazov gledala malo pristna deviška čistost. Na čelu te preimenitne družbe bila je učiteljica, okrašena z modrim trakom in neizogibno medaljo. — Med procesijo se je čul semintam z Moravske gorice strel, dasi je vse streljanje oblastveno prepovedano. Okoli desete ure, ko je imela imeti ceremonija svoj konec, počil je zadnjič s hribečka topič, in sicer precej močno. Kmalo se je raznesla govorica, da se je nekdo ponesrečil, in res, prav takrat je razneslo topič ter je eden del 19letnega Naceta Sotlarja iz Preš, ki je topič vžgal, zadel s tako silo v levi spodnji del glave, da mu je lobanjo privzdignilo in je tisti trenotek izdihnil.

Ogledal sem si še ponesrečenega fanta in v dotični hiši sem čul čudno logiko. Bilo je nekaj ljudij zbranih okoli mrtveca. Videl sem malo solz, tem več pa »svetih pildkov«, katere so v naglici nalepili nad glavo in pa neizogibno »žegnano vodo« z vejico. Prašal sem, zakaj so pustili fanta streljati, ko je prepovedano. Reklo se mi je: »Vidite, gospod, to ni nič hudega, če je fant ubit, saj je šlo v in je bilo namenjeno v čast božjo; pa je bolje, kakor da bi bil šel lumpat.« — Komentar naj si vsak sam napravi.

T. B.

Izpred sodišča.

Včeraj je pričelo novo zasedanje porotnega sodišča. Obravnave je vodil gosp. podpredsednik Pajk. Javni obtožitelj je bil g. državni pravnik Trenz.

1. Rop pri Gaberjih. Na obtožni klopi sedi leta 1875. rojeni, sedaj brezposelni rudniški delavec Janez Brvar, tožen radi najhujšega zločina, ropa. Dne 2. svečana je bil toženec od rudarske družbe v Trbovljah radi malomarnosti v delu odpuščen. Toženec je hodil potem brez dela okrog in že prej prepustil svojo ženo njeni usodi. Dne 5. svečana pa je bil 40letni posestnik Jakob Rankar iz Morav v Hrastniku, prodal nekaj smrek in mrve. Nekaj denarja je vložil v moravsko hranilnico; knjižico in ostali denar pa je shranil v notranji žep sukne. V Moravčah že se je bil Rankar napil; pijan je itak rad. Šel je tako, da je bila cela cesta njegova, in v bližini Gaberjev je celo parkrat zaukal. Nakrat je zagledal dva človeka, ki sta šla proti njemu, ki sta pa kmalu, ne da bi odgovorila na njegove pozdrave, zopet izginila. Napravil je še nekaj korakov in zaukal še parkrat v mrzlo zimsko noč. Nakrat se izvrši roparski napad. Neki človek — spoznal ga je v obtožencu — skoči nanj, ga tolče z ostrim orožjem po glavi, da pade nezavesten in krvaveč v sneg. Napadalec, ki je Rankarja v nekem grmovju čakal, mu je vzvel ves denar in knjižico. To je videl napadeni Rankar, ko se je čez nekaj časa »zbrihal« in šel počasi naprej. Prišel je kmalu k ljudem, katere je tudi ob napadu brezuspešno na pomoč klical. Takrat je napadalec dejal: »Če ne boš tih, te kar ubijem!« Toženec taji roparski namen in pravi, da je izvršil napad le radi ukanja. To pa je izključeno, ker je ravno denarja tudi zmanjkalo; knjižico in neki desetak so sicer našli, a vse drugo je izginilo. Pri obtožencu so poleg tega dobili tudi dolg kuhinjski nož. Mož je človek, o katerem pravi lastni oče, da bi bilo najbolj, če bi bil zaprt vse žive dni. Kaznovan je bil že petkrat, večinoma radi tatvine in goljufije. Oziraje se na vse to, so porotniki tudi jednoglasno potrdili prvo glavno vprašanje, li je obtoženec kriv ropa. Sodni dvor je obsodil Janeza Brvarja na 10 let težke ječe s postom na mesec in temnico na vsak datum napada.

2. Požigalec Kastelic. Med tem, ko je bil prvi toženec mlad, krepak in nevaren zločinec, je drugi — leta 1849. rojeni, že predkaznovani samski črevljar Janez Kastelic iz Male Stare vasi — popolnoma propadla oseba, stara in slabotna, brez lastne misli. Vsako vprašanje mora predsednik parkrat ponavljati, predno dobi odgovor od tega degeneriranega človeka. Kastelic je tožen požiga. Dne 19. decembra 1901 zvečer ob pol 7. uri je pričel kozolec posestnika Antona Furjana goriti. Ogenj se je kmalu pogasil, ker so ga kmetje precej zapazili. Skode je samo okrog 60 K. Sum požiga je letel precej na toženca. Ta je namreč na celo vas jezen in v pijanosti baje tak človek, da se upa vse. On ima pri Mlakarjevih stanovanje, zdi se mu pa vedno, da so ga opeharili ti ljudje za neke dohodke, ki bi jih

imel dobiti. Večkrat je vsled tega že v pijanosti razgrajal in dejal, da bode vso vas požgal. Omenjeni dan je prišel od maše in se žganja napil. Zagovarja se s tem, da je sicer mogoče, da je provzročil on ogenj, a da tega ni nalašč storil. Prižgal je pri kozolcu cigareto in vrgel žvepljenko nehote v mrvo, da je pričelo goriti. Ko so zapazili kmetje ogenj, je eden toženca dejal: »Mrha, tok' si pa res zažgal!« On pa se je tresel in tajil. Priče izpovedo večinoma obtoženo. — Vkljub temu so porotniki zanikali vprašanja glede požiga, kar je končno v ožigled degeneriranega pijanca več kakor umljivo. Sodni dvor je toženca potem popolnoma oprostil.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. junija.

— **Osebnosti.** Nemški cesar je restavraterju na južnem kolodvoru v Ljubljani g. Jakobu Hafnerju podelil svetinjo reda rudečega orla. — Zdravnik v Šoštanju, g. dr. Janko Serbec je imenovan okrožnim zdravnikom v Velenju.

— **Odvetniški izpit** je danes s prav dobrim uspehom napravil gosp. dr. Vladimir Ravnihar, odvetniški koncipient pri g. dr. Furlanu v Ljubljani. Čestitamo!

— **60letnico** je praznoval g. Ant. Gnezda v Zagrebu. Na mnoga leta!

— **Umrl** je na svojem posestvu blizu Celja umirovljeni ravnatelj realne gimnazije v Rakovcu pri Karlovcu gosp. Viktor Lipež v starosti 67 let.

— **„Slovenska Matica“** ima jutri, v sredo, dne 4. rožnika t. l. ob šestih zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« svoj XXXVIII. občni zbor, za čegar sklepčnost je treba po § 10. odstavek 2. društvenih pravil navzočnosti vsaj 40 društvenikov.

— **Dr. Šusteršič** razglša v »Slovencu«, da se ne preseli na Dunaj. Mislimo, da je to bolj namenjeno odvetniški zbornici kakor nam. Ako bi se namreč dr. Šusteršič preselil na Dunaj, to se pravi, ako bi svojega stalnega bivališča ne imel v Ljubljani, bi tod tudi advokature ne mogel izvrševati. Umevno je torej, da prereka, da se preseli. Faktum pa je, da je svoje stanovanje v Ljubljani oddal in si pridržal poleg pisarniških prostorov samo jedno sobo in faktum je, da hoče s famulijo vred živeti na Dunaju. Po naših mislih se v tem slučaju pač lahko reče, da se je dr. Šusteršič preselil na Dunaj. Ako hoče dr. Šusteršič, da naj Ljubljana tudi še zanaprej velja kot njegovo pravo bivališče, je to zelo prisiljeno in ne verujemo, da bi to obveljalo.

— **Novi goriški nadškof in slovenski klerikalci.** Ko je bil imenovan monsignor Jordan goriškim nadškofom, smo začeli s posebnim zanimanjem pregledovati klerikalne liste. Vedeli smo namreč, da je bil mons. Jordan izbran nadškofom prav zato, ker je v narodnem oziru povsem objektiv in ker ni političen hujskač in zato nas je mikalo izvedeti, kako sodijo slovenski klerikalci o novem nadškofu. »Slovenec« je, javljajoč to imenovanje, govoril samo o nadškofovem očetu, kako je bil pobožen, kako je rad hodil v cerkev itd., o nadškofu samem pa ni izrekel sodbe. »Gorica« in »Primorski List« bi bila najraje zamolčala imenovanje g. Jordana, odpravila sta ta važni dogodek s par vrsticami kakor imenovanje kakega priprostega kaplana, dočim sta bila pripravljena že s sliko in slavnostno številko, ako bi bil imenovan drugi. »Novi List«, ki izhaja v Trstu, pa je novega nadškofa kar direktno napadel. To pač priča, da so slovenski klerikalci silno razočarani in da z novim nadškofom niso zadovoljni. Pričakovali so bojevitega Mahniča, a ta upanja so šla po vodi. Od tod nevolja. Z ozirom na to pripominja »Soča« prav umestno: Ubogi sv. Duh, niti izbirati ne zna več! Naši »kavci« so nas namreč ves čas učili, da sv. Duh pokaže s svojim mogočnim prstom celo na dečke, ki postanejo pozneje mašniki, škofje pa so kar naravnost njegovi izvoljenci. In vendar niso zadovoljni z izvolitvijo mons. Jordana. To daje mnogo misliti o resničnosti katoliškega prepričanja med našimi »kavci«.

— **Kaplan-poštenjak.** Iz Bohinja se poroča »Gorenjec«, da je znani,

denarja lakomni kapelan, tožil po a d v o k a t u kmeta J. Žvana iz Srednje vasi radi zaostalih hranilničnih obresti v znesku 20 K. Ker pa je bil kmetič tiste obresti pravočasno plačal, ga je zelo razjezilo, da jih kapelan še enkrat zahteva od njega sodnim potom. V svoji jezi se je napil žganja, potem pa vzel debel kol v roko ter preklinjavaje in škripaje z zobmi, šel nad kapelana v župnišče, češ, da ga ubije. Kapelan je ravno imel v svoji sobi okrog sebe zbran velik kolobar deklet za velikonočno izpraševanje, ko Žvan prilomasti noter in pozdravi hranilničnega vodjo z grozečimi besedami. Dekleta se glasno zasmejejo, kapelan pa odpravi neprijetnega gosta iz sobe z izgovorom, da se bodeta že zunaj na hodniku pogovorila potrebno, a komaj kmetič prestopi prag, kapelan že zapre in zaklene vrata za njim. Nato je moral Žvan brez vspeha oditi in še enkrat plačati obresti z narastlimi troški vred. K sreči je on prvič plačal obresti kapelanu po nekem konsumnem odborniku, in ta mož je bil vendar tako pošten, da je to potrdil pred Žvanom in drugimi ljudmi. Kapelan pa kljub temu ni hotel poravnati njemu napravljene škode in tudi tožiti ga ni maral zaradi razaljivih in pretečih besedi, ker je imel slabo vest ter si je pri tem menda mislil: »Naj govore ljudje kar hočejo, jaz sem pa le na boljšem za nekaj kronic!« Ko je nazadnje Žvan izprevidel, da zlepa ničesar ne odpravi pri kapelanu, ga je tožil, in pred kratkim se je vršila tozadevna obravnava na Bohinjski Bistrici. Žvanova priča je potrdila pod prisego, da so od kapelana avtožene obresti res bile pravočasno plačane, in kapelan je na to seveda bil obsojen v povračilo obresti in troškov. Ljudje pa pripovedujejo, da mu je pri tisti priliki nekdo zabrusil v obraz te-le pomembne besede: »Ali je hranilnica tvoja malha?« Ali kapelan mu baje ni odgovoril na to vprašanje, ampak z zardelim obrazom potuhnjeno odšel. Ta slučaj dovolj jasno kaže v pravi podobi tega »božjega namestnika«.

— **Vipavska železnica.** Po pogodbi bi morali izročiti železnico prometu že 15. septembra. Čujemo pa glasove, ki imajo v sebi več verjetnosti nego pogodba, da se to ne zgodi pred novembrom, bolj pesimistiški glas pa pravi, da letos sploh ne bo še nič, — in sicer ne po krivdi podjetnika. Sploh se je naredilo veliko pogrškov, ki dela zavlačujejo in železnico podražijo, ker se niso upoštevale krajevne in klimatiške razmere Vipavske doline. Čujemo pa še nekaj. Za postajo Ajdovščina je napis napravljen edino nemški: Haidenschaft. Ali je tak škandal res mogoč? Opravičena je zahteva, da bi bil napis edino slovenski: Ajdovščina!!

— **Dijaška ustanova.** Na Dunaju umrli vpokojeni računski revident, gosp. Vencel Arko, je zapustil 4000 K v svrhu, da se napravi ustanova za gimnazijca, ki studira v Ljubljani. Prednost imajo dijaki iz Sodražice.

— **V obrtno-nadaljevalni šoli** v Št. Vidu nad Ljubljano je bila o Binkoštih razstava risarij. Razstavil je gosp. učitelj Mirko Žebre (prvi letnik) 170 listov, g. učitelj Anton Lenarčič (drugi letnik) pa 112 listov iz prostoročnega, geometričnega, konstruktivskega in strokovnega risanja. V mapah pa je bilo strokovnjakom na razpolaganje še mnogo listov, katerih radi pomanjkanja prostora ni bilo mogoče razstaviti. Zanimali so zopet najbolj detajli, t. j. v naravni velikosti risani mizarški, ključarski in kamnoseški objekti, katerih je bilo letos posebno veliko in jako lepih. Razstavo je obiskalo veliko domačinov, a tudi iz Ljubljane in drugih krajev so prišli odličnjaki, strokovnjaki in učitelji obrtno-nadaljevalnih šol, ogledat si jo. Šentviška obrtna-nadaljevalna šola ima jako veliko učencev. Vpisalo se jih je 153, med temi 40 prostovoljcev, to je takih, ki po predpisanem dovršenju šole ali po 18. letu svoje starosti radi risanja še obiskujejo obrtno-nadaljevalno šolo. Ostalo je koncem leta v šoli 124 učencev med temi 28 prostovoljcev. Z dobrim uspehom je dovršilo šolo 87 učencev, pri 37 je bil uspeh nepovoljen in teh je bilo največ v pripravljalnem tečaju, ker pridejo vanj učenci iz vseh krajev in med njimi precej

analfabetov. Izmed 153 vpisanih učencev je bilo 112 mizarjev, 9 ključarjev, 8 kamnosekov, 7 črevljarjev, 5 kleparjev, 4 krojači, 3 tesarji, 3 kovači, 1 rezbar in 1 kolar.

— **Vrhniško lovišče** — obezaje Raskovec, Ljubljanski vrh, Bukovi vrh, Ligojno itd. — je bilo 31. p. m. na dražbi oddano. Doslej ga je imela vrhniška lovska družba v najemu in plačevala 1000 K. Ta družba je dobila tudi letos lov ali za znatno višjo ceno. Dražili so namreč: konsorcij kmetov iz Blatne Brezovice, Bevk in Vrda, potem grajščak Gale in vrhniška družba. Ta je lov izdražila, namesto po 1000 K na leto, kakor doslej, bo morala plačevati 2510 K.

— **Lov na medvedko.** Že nekaj časa se klatita medved in medvedka po polju okoli Smerske občine pri Ilirski Bistrici. Glad pa huda zima privabila sta ju v nižavo. Vrli Smerjani oborožili so se z vilami, sekirami in kosami — celo puške ni manjkalo — in hajd nad kosmatinca. Usoda jim je vkljub groznemu strahu bila mila. Doma molile so matere in hčere, da bi medvedje koga živega ne snedli; moške so se med tem časom — v božjem strahu — razpostavili na postore. Kakor nalašč jo primahata medved in medvedka iz hošče na prosto. Kdo popiše strah in grozo ubogih Smerjanov? Sekire in kose pričele so se tresti, in marsikateri je s tužnim očesom gledal proti domu, morda zadnjikrat — — —. Tudi sovražniku je neki težko bilo okoli srca, kajti kakor bi trenil, jo kosmatinca popihata v hoščo nazaj. Puf, je zadonelo, da se je slišalo daleč na okolu in v tem trenutku ležala je medvedka mrtva na tleh. Kdo popiše veselje Smerjanov, ko opazijo svojega krutega sovražnika poginjenega pred seboj? Marsikateri je še udaril s sekiro po kosmatinki, da si tako ohladi jezo, strah. Medvedko je ustrelil posestnik Miha Kovačič. Stara mora biti 1—2 leti. Medved jo je za sedaj še srečno popihal. Bistriški-trnovski gospodje lovci bodo pa gotovo tudi udovcu — medvedu srce ohladili.

— **Ponesrečil** je nadebudni slovenski pesnik g. Cvetko Golar (Demeter, Logar), zadnji čas urednik »Domovini« v Celju. Padel je v temi z okna drugega nadstropja in si zlomil roko ter pretresel možgane.

— **Homes in Fey.** Potujoči »umetniki« in čarovniki niso pri inteligenci v posebni veljavi. A povse izjema je v tem oziru pravcata čudodelna umetniška dvojica Homes in Fey. O tem sta preverila s svojima dvema predstavama v soboto in nedeljo v dvorani tukajšnje »Tonhalle« še tako izbirčnega in nevernega gledalca. Kar doseže gospa Homes-Fey v svojem somnambulnem stanju glede dalekovidnosti in vonja, ugibanja in prenašanja mislij ter sploh v tako tajnostnih vedah špiritualizma, somnambulizma itd., je vzbujalo splošno strmenje. Nočemo izdajati vseh tajnostij obširneje, saj se je omenjena umetniška dvojica udala splošni želji ter priredi v četrtek, dne 5. t. m., ob 8. uri zvečer še eno zelo pomnoženo predstavo z novimi 8 točkami, h kateri naj ne zamudi priti, kdor se zanima za enake prireditve. Vstopnice se prodajajo v trgovini g. Benedikta na Starem trgu. Več se razvidi iz današnjega inserata.

— **Mirozov** priredi jutri, v sredo, ljubljanska društvena godba. Obhod je določen tako-le: Od magistrata na Poljansko cesto preko Sv. Petra mostu, po Sv. Petre cesti nazaj v Prešernove ulice in po Dunajski cesti, dalje po Marije Terezije cesti nazaj proti »Narodnemu domu«, po Franca Josipa cesti v Šelenburgove ulice in v Gradišče, po Rimski cesti do banke »Slavije« na Turjaški trgu, po Bregu čez Sv. Jakoba most na Stari trg in Mestni trg do magistrata.

— **Iz Zelene jame.** Včeraj jutraj prišli so štirje delavci v tovarni za lep v gostilno »pri Zeleni jami« in pili in jedli, ne da bi se zmenili za račun. Ko je gostilničarka le silila, da delavci plačajo, kar so zavžili, prijel je Ivan Petkovšek literko steklenico in udaril ž njo po mizi. Pri tej priliki zadel je s steklenico tudi delavca Antona Ložarja iz Snehenj, kar je povzročilo pretep, med katerim sta jo delavca Vincenc Jemc in Josip Šimenc popihala iz gostilne. Ivan Petkovšek je šel v kuhinjo in vzel tamkaj kuhinjski nož, s katerim je prišel v sobo. Gostilničarka

ga je odzadaj zagrabila in mu odvzela nož, na kar je on pograbil literko steklenico in jo vrgel skozi okno. Nato pa je z Ložarjem vred odšel, ne da bi plačal. Čehe je bilo nad 10 kron. Zvečer sta prišla Petkovšek in Ložar v Kregarjevo gostilno na Martinovi cesti ter zahtevala liter vina in pečenko. Ko sta to dobila in pojedla, je Petkovšek ušel iz gostilne, Ložarja pa so prijeli in poslali po policaja. Med tem časom pa je šel Ložar v drugo sobo ter skočil pri oknu na dvorišče in od tod je stekel na vrt in skočil čez ograjo, na kateri je obvisel in se le z velikim trudom rešil popred, predno so ga spet prijeli. Poškodovan se je tako, da leži bolan doma.

— **Kolo odpeljal.** Dne 18. majnika t. l. je neki 18letni fant si izposodil pri mehaniku in prodajalcu biciklov Ernestu Speilu v Trnovskih ulicah št. 15 Helical-bicikel in se je z njim odpeljal. Kolesa še do danes ni pripeljal nazaj. Fant je nosil zelenkasto obleko in je bil srednje velikosti.

— **Tatvina.** Strežnici Ani Gostinčarjevi na Valvazorjevem trgu je ukradel 31. majnika t. l. neznan tat iz omare 7 K denarja in zlat prstan.

— **V pijanosti** je nezavesten obležal na ulici delavec I. J. Prepeljalo so ga z vozičkom na st. novanje in ga drgnili s kisom, da je spet prišel k sebi.

— **Popadljiv pes.** Danes zjutraj je pes Marije Hutterjeve, posestnice v Vodmatu, popadel 8 let starega dečka Avgusta Lenassija, stanujočega v Mostah št. 59 in ga v lice vgriznil. Pes je že več ljudi popadel.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči s tukajšnjega južnega kolodvora 87 oseb. Policija je aretovala nekega fanta, ki jo je hotel popihati v Ameriko, da bi se odtgnil vojaški dolžnosti.

— **Izgubljene reči.** Posestnica Marija Medenova iz Begunj pri Cerknici je izgubila na poti z južnega kolodvora v mesto rujavo denarnico, v kateri je imela stotak. — Na cesarja Jožefa trgu je izgubil neki uradnik star desetak in bankovec za 10 K. — Na poti z južnega kolodvora do Mestnega trga je bila izgubljena srebrna ženska ura s pozlačeno verižico. — Na Sv. Petra cesti je izgubila delavka I. N. iz Vevč rujavo usnjato denarnico s 14 K. — Neka dama je izgubila v mestu zlat gumb z almadinom.

— **Najnovejša novice.** Krvavi dogodki v Lvovu so nastali vsled nesporazumljenja. Štrajkujoči zidarji so imeli shod na prostem, ko se je približal slučajno 15. pešpolk, vračajoč se z vaje. Zbovalci so mislili, da je poslano vojaštvo nad nje ter so sprejeli vojake s kamenji. Iz bližnjih hiš pa se je celo streljalo na vojake. Nato so namerili tudi vojaki puške na delavce. — Zoper tuberkulozo se bo ustanovilo društvo (po vseh avstrijskih deželah). Pri tozadevnem posvetovanju je govoril tudi ministrski predsednik. — Najnovejši štrajk. Osojbe hotela »pri zlatem jenu« v Dunajskem Novem mestu je uprizorilo včeraj stavko, baš ko so začeli prihajati tisoči v mesto zaradi birme. — V spomin na bitko pri Dürnsteinu ob Donavi, kjer so 11. novembra 1805 združeni Avstrijci in Rusi pobili Francoze, se odkrije ob 100letnici spomenik, za katerega je podaril ruski car 25000 K. — Vulkanični pojavi na Ogrskem. Posebno gora Strazza kaže baje opasne znake vulkaničnega delovanja. Že nekaj dni se baje sliši podzemsko šumenje in bučanje. V okolici gore so naskrat vsahnili studenci, ko pa se je voda zopet pokazala, je imelo visoko temperaturo. — Obsojeni notar. Sodišče v Ogulinu je obsodilo notarja P. Kvaternika v petletno ječo, ker je osleparil nekega klienta za 33000 K. — Strašen zločin je učinil avstrijski vojaški begun Hermann v Blindu pri Brombergu. Umril in oropal je celo kramarsko rodbino Höflich. Ko so ga hoteli prijati, se je ustrelil. — Napadalec na guvernerja Wahla v Vilni, neki Leckert, je obsojen na smrt.

Društva.

— **Ljubljansko učiteljsko društvo** priredi v četrtek, dne 5. t. m., svoj izlet v Dolnice k »Miklavu«. Udeležniki se zberó konec drevoreda pri Koslerjevem vrtu, od koder odrinejo ob 2. uri popoldne. Udje društva in prijatelji učiteljstva se s tem vlnudno vabijo k mnogobrojni udeležitvi.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi dne 15. junija t. l. s sodelovanjem ljubljanske društvene godbe svoj prvi veliki koncert v Švicariji z obširnim vspreedom, koji se pravočasno objavi.

Književnost

— **Ivan Cankar: Kralj na Bejtanovi** Drama v treh dejanjih. Cena 2 K, po pošti K 210.

— **Rado Murnik: Navihanci.** Cena K 250, po pošti K 270. — Tako se imenujeta dve lični knjigi, ki sta ravnokar izišli v založbi L. Schwentnerja v Ljubljani in o katerih spregovorimo še obširneje; za danes ju pa le najtopleje priporočamo v nakup.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 3. junija. Poslanska zbornica nadaljuje danes razpravo o zakonskem načrtu glede delavskih stanovanj. Koncem seje bo ministrski predsednik Körber po došlih mu uradnih poročilih pojasnil krvave dogodbe v Lvovu. O tej stvari se utegne razviti večja debata.

Dunaj 3. junija. Poslanci-agrarci so imeli zborovanje, na katerem so sklenili, prositi Körberja, naj izposluje, da gospodska zbornica še v tekočem zasedanju odobri zakon o terminski kupčiji na žitni borzi.

Lvov 3. junija. Pri včerajšnjih izgredih je bilo ranjenih 40 oseb, 5 pa ustreljenih. Jeden ranjenec je danes umrl. Jeden je v smrtni nevarnosti, drugi pa bodo okrevali. Izmed vojakov je bilo ranjenih 10 huzarjev.

Lvov 3. junija. Noč je bila mirna. Po mestu hodijo patrolje, da varujejo red in mir.

Lvov 3. junija. Danes je pri namestništvu skupno posvetovanje delegatov štrajkujočih zidarjev in stavbenikov. Uradno se razglša, da se skoro gotovo doseže porazumljenje.

Pariz 3. junija. Prezident Loubet se je danes povrnil v Pariz in sprejel demisijo ministrstva Waldeck-Rousseau. Ker je parlament z izvolitvijo radikalca Bourgeoisia predsednikom pokazal, da zahteva odločno protiklerikalno vlado, je brez dvoma, da se uda tudi Loubet.

Pariz 3. junija. Ko je šel danes policijski prefekt Lépine v bolnico obiskat nekega redarja, ki je bil napaden in ranjen, so neznanzi zlikovci nanj iz revolverja večkrat ustrelili. Lépine ni bil ranjen. Napadalcu so zbežali.

London 3. junija. Vojna v Južni Afriki se je končala s popolno in skoro brezpogojno kapitulacijo Burov. Buri so se odpovedali neodvisnosti in se zadovoljili z omejeno amnestijo in z raznimi finančnimi dobrotami ter s teoretično neobvezno obljubo, da dobo svoj čas neko avtonomijo.

London 3. junija. Buri so sklenili brezpogojno mir. Mirovna pogodba obezja tele določbe: Buri izroče vse orožje in vse streljivo. Odpovedujejo se vsakemu nadaljnjemu odporu ter priznavajo kralja Edvarda svojim suverenom. Buri, ki so kapitulirali, ohranijo svojo osebno svobodo in privatno imetje. Kaznujejo se le dejanja, ki so proti vojnim običajem. Holandski jezik se bo poučeval v javnih šolah, ako to žele stariši. Tudi pri sodnih obravnavaah se dovoli holandsčina. Za orožje se uvedejo orožni listki. Uprava bo spočetka vojaška, pozneje civilna. Kadar to dovolijo razmere, se uvedejo parlamentarne naprave in polagoma avtonomna vlada. Da se poravnajo vojni stroški, se sklene poseben zakon. Vojni ujetniki se vrnejo v domače kraje. Posebna komisija bo imela 3 milijone funtov šterlingov na razpolago.

London 3. junija. Vse občuduje diplomatsko spretnost lorda Kitchenerja. Parlament mu podeli dotacijo baje v znesku 100000 funtov šterlingov. Tudi njegovo plemstvo se poviša. Opozicija v parlamentu pa bo zahtevala generalno preiskavo radi raznih vojnih dogodkov in proti raznim generalom.

London 3. junija. Cesar Franc Jožef je kralju brzojavno čestital, da se je dosegel mir v južni Afriki.

Bruselj 3. junija. V burskih krogih Bruslja vlada velika potrdost radi kapitulacije burskih poveljnikov. Do zadnjega ni takega sklepa miru nihče pričakoval. Krüger hoče protestirati.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dné 3. junija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101-70
Skupni državni dolg v srebru	101-50
Avstrijska zlata renta	120-80
Avstrijska kronna renta 4%	99-80
Ogrska zlata renta 4%	120-66
Ogrska kronna renta 4%	97-96
Avstro-ogrsko bančne delnice	1632—
Kreditne delnice	689-25
London vista	240-30
Nemški državni bankovci za 100 mark	117-27 1/2
20 mark	23-48
50 frankov	19-07
Italijanski bankovci	93-60
C. kr. cekini	11-32

Žitne cene v Budimpešti

dné 3. junija 1902.

Termin.			
Pšenica za junij	za 50 kg	K	9-20
" " oktober	"	"	8-14
Rž " " oktober	"	"	6-81
Koruza " " julij	"	"	5-19
" " avgust	"	"	5-26
" " maj 1903.	"	"	5-17
Oves " " oktober	"	"	5-94

15 vinarjev višje.

V Banatu proizvoda rja glasom vsestranskih poročil mnogo škode, odtod taka hausse (hos). Vrhu tega sedaj tudi mlinci nakupujejo.

Listnica uredništva.

Gosp. Josip Kuhar, c. kr. poštini uslužbenec v Gorici: Izjavljamo, da Vi za naš list še nikdar ničesar niste pisali, ne dopisa v št. 52, z dne 4. marca 1901, ne sploh kaj drugega.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so meseca maja poslali prispevke p. n. gospoda in družva: Upravništvo „Slov. Nar.“ 35-06 K, trvdka Iv. Perdan od vžgalic 400 K, župnik Iv. Sakser v Hotedrišici 10 K, opoludansko omlizje pri „Struklju“ 8 K, volilo + žup. Mateja Prežlja 40 K, litijsko-smartinske Slovenke 203 K (po „Sl. N.“), češko pevsko društvo „Smetana“ 100 K (po „Sl. N.“), Podlimbarski 20 K, bratno društvo v Litiji prebitke od koncerta 74 K, dr. Fr. Bertold v Celovcu 400 K; posojilnice: v Postojni 50 K, v Idriji 100 K, v Ljutomeru 20 K, v Colju 200 K in za Muto 100 K, v Zagorju ob Savi 20 K (po „Sl. N.“), v Polhovem Gradcu 20 K, v Št. Janžu v Rožni dolini 40 K, v Trebnjem 20 K; podružnice: ženska v Dornbergu 23 K, moška v Kamniku 220 K, v Libelčah (Kor.) 21-40 K, ženska za Sv. Lovrenc nad Mariborom in okolico 200 K, v Bolcu 52 K, ženska v Trnovem pri Il. Bistrici 123-50 K. — Družba je imela meseca maja 2538-96 K dohodkov in 2316-93 K stroškov.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Zahvala.

Velečene gospe Marija Meden iz Begunj pri Cerknici, Ivana Arko iz Zagreba in Marijana Milavec iz Cerknice blagoizvolile so povodom smrti svoje matere, gospe Marijane Škrlij, podariti tuobčinskim ubožcem znesek 200 K.

Za ta blagodušni dar se izreka p. n. gospem darovalkam tem potom najtoplejša zahvala.

Županstvo občine Borovnice,

dne 30. vel. travna 1902.

Župan: Janez Kos.

Javna zahvala.

Velečene gospe Marija Meden, Ivana Arko in Marijana Milavec rojene Škrlij prinesle so podpisani povodom smrti svoje drage matere 200 K z naročilom, da naj se ta denar porabi v podporo tukajšnjim revnim učencem.

Jako prijetno dolžnost izpolnjujem, da izrekam v svojem imenu in v imenu revne šolske mladine goraj omenjenim velikodušnim gospem tem potom najpriskrbejšo zahvalo.

Bog povrni stotero!

V Borovnici, dne 1. junija 1902.

Fr. Papler, nadučitelj.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-2 m. Srednji zrčni tlak 736-0 mm.

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
2.	9. zvečer	736-4	21-1	sl. jvzhod	jasno	
3.	7. jutraj	736-7	15-5	sl. jvzhod	del. oblak.	
"	2. popol.	737-9	18-0	sl. jug	dež	0-0 mm.

Srednja večerajšnja temperatura 21-1°, normale: 16-2°. — Opoludne nevihta.

Mlad mož

neoženjen, star 30 let, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče primerne službe kot portir, kantiner, gostilničar na račun ali kaj enakega. — Naslov se izve v upravništvu »Slov. Naroda«.

(1252-2)

Hišo

v Idriji, v sredini mesta, z dobro obiskano, večletno gostilno in trafiko, proda iz proste roke po ugodni ceni. Hiša je pripravna tudi za trgovino. 1275-1 Kdo? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Zahtevajte

v prodajalnah,
v kavarnah in
v gostilnah

Cvekov brinovec

v originalnih steklenicah.

Izvežban

solicitator ali stenograf

se sprejme takoj. Plača po zmožnosti.

Dr. Josip Kolšek
odvetnik, Laško.

(1245-4)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Danaj. — Ob 3 uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezera, Inomost, Bregenc, Curib, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novomestu in v Kočevju. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregence, Inomosta, Zella ob jezera, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubar, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Krope. — Ob 10. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1393)

Obleke

za dečke in otroke

pralne in volnene

v najmodernejših faconah

priporočata 4 (1053-5)

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9.

Št. 15.908.

Razglas.

(1277-1)

Vsled sklepa občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane z dné 29. aprila t. l., št. 15.908, razpisuje mestni magistrat

javno pismeno ponudbeno razpravo za zgradbo novega betonskega kanala od tira južne železnice po Dunajski cesti in Sodnijskih ulicah do Cigaletovih ulic, kakor tudi za napravo kanalov in kamenih cevij v Cigaletovih, Sodnijskih in Predilnih ulicah,

na dan 16. junija 1902 ob 10. uri dopoldne.

Načrti, proračuni, pogoji in drugi pripomočki razgrnjeni so v pisarni mestnega stavbnega urada ob navadnih uradnih urah vsakemu na vpogled.

Ponudbe, v katerih so posamezne cene, kakor tudi preračunjeni zneski s številkami in besedami navesti, vložiti je v določenem času zapečaten in s 5% nim vadijem, ki ga je določiti na podlagi preračunjenih svot, opremljene, pri mestnem stavbnem uradu. V ponudbi je tudi navesti, da se ponudnik vsem stavljenim pogojem popolnoma podvrže.

Na ponudbe, katere ne bodo vsem razpisanim pogojem ustrezale, in na take, katere bi se pogojno glasile ali se prekasno vložile, se ne bode oziralo.

Mestni magistrat v Ljubljani

dné 31. maja 1902.

1 šiviljo in 2 učenki

sprejme (1278-1)

Ivanka Gorjanc, „pri Cenkarju“.

Kupim rabljeni, dobro ohranjeni

2 kolesi.

G. Tönnies, Ljubljana.

Izurjena (1271-1)

prodajalka in modistovka
išče službe.

Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Kupi se hiša na deželi

z zemljiščem ali brez njega, ki bi bila pripravna za trgovino. (1274-1)

Kdo? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

V najem se dá

skupno ali posamezno: gostilna, pekarija, ledenica za zalogo piva, lep in primeren prostor za sode, hlev, njiva in lep vrt. Prostor za zidanje.

Kraj: tovarne z velikim premogokopom, čez 12.000 prebivalcev, blizu železničnega kolodvora. (1273-1)

Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Trgovski pomočnik.

Za špecerijsko trgovino v Ljubljani se sprejme spreten in marljiv pomočnik, vojaščine prost, s prav dobrimi priporočili, pod ugodnimi pogoji.

Ponudbe naj se pošljejo pod znakom „Špecerijski pomočnik“ na upravništvo »Slov. Naroda«.

(415-87)

2 natakarici

(na račun) se takoj sprejmeta.

S kavcijo imata prednost. 1269-2

Restavracija pivovarne Auer
Wolfove ulice 12, Ljubljana.

Hiša

v najboljšem stanu, v kateri se nahaja trgovina mešanega blaga in gostilna, v jako lepem večjem trgu, je zaradi družinskih razmer pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj, eventualno se dá v najem. Vprašanja naj se pošljejo pod „hiša“ upravništvu »Slov. Naroda«.

(1242-4)

Žrebanje nepreklicno

19. junija 1902.

Loterija glediških igralcev

(Schauspieler-Lotterie).

1 glavni dobitnik	à	50000 K
" " "	à	5000 " "
" " "	à	3000 " "
2 glavna dobitka	à	2000 " "
5 dobitkov	à	1000 " "
10 " "	à	500 " "
20 " "	à	200 " "
60 " "	à	100 " "
100 " "	à	50 " "
300 " "	à	20 " "
3500 " "	à	10 " "

Srečke à 1 K priporoča

J. C. Mayer v Ljubljani.

Vsi dobitki se od zalagateljcev izplačajo v (1022) gotovini po 10% odbitku. 15

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«